

WANDA LIPIEC

(1900—1975)

Zgon dr Wandy Lipiec okrył żalobą nie tylko środowisko kultury i nauki w jej ojczystym mieście, w Łodzi, lecz także środowisko naukowe — przede wszystkim teatrologii — w skali ogólnopolskiej, a również — dzięki jej wiernej i oddanej współpracy z „Zagadnieniami Rodzajów Literackich” — te kregi pracowników nauki na szerokim świecie, które cenią sobie wysoko kontakty z polską nauką.

Dr Wanda Lipiec ukończyła studia polonistyczne w Uniwersytecie Jagiellońskim doktoratem w 1924 r. pod opieką naukową prof. dr. Ignacego Chrzanowskiego. Jej rozprawa doktorska poświęcona poetyce Przybyszewskiego ukierunkowała późniejsze jej zainteresowania naukowe. Dotyczyły one z jednej strony polskiego modernizmu — jest autorką kilku artykułów o literaturze z tego okresu — z drugiej teorii literatury, a zwłaszcza teatroznawstwa.

Rozmówiany w młodości pedagog, dr Wanda Lipiec była przed wojną nauczycielem w szkole średniej; w czasie okupacji uczestniczyła w tajnym nauczaniu. Po II wojnie światowej wykładała najpierw w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Łodzi, potem w Wyższej Szkole Teatralnej w Łodzi, wreszcie w Wyższej Szkole Teatru, Filmu i TV im. Leona Schillera na Wydziale Aktorskim.

Sumienną i pełną pasji pracę pedagogiczną łączyła z dużą aktywnością społeczną w dziedzinie upowszechniania kultury. Jeszcze przed wojną związała się z działalnością Łódzkiego Oddziału Towarzystwa Polonistów RP, uczestnicząc w pracach jego Komisji Teatrologicznej; ogłosiła kilka artykułów (m. in. o Rydlu) w Programach Teatru Miejskiego, których redakcji podjęła się Komisja. Po II wojnie światowej żywo, do ostatniej chwili, współpracowała z Towarzystwem Wiedzy Powszechnej i z Towarzystwem Przyjaciół Łodzi w akcji popularyzacji teatru i literatury; nigdy zresztą nie odmawiała żadnemu ośrodkowi, żadnej imprezie swego udziału w postaci odczytów, spotkań, seminariów. Wypowiadała się chętnie w prasie łódzkiej, ostatnio w „Osnowie” i w „Odgłosach”, a przede wszystkim służyła swoimi artykułami teatrom łódzkim w wydawanych przez nie programach.

W uznaniu naukowych zasług dr Wandy Lipiec Łódzkie Towarzystwo Naukowe powołało ją na swego członka. Była szczególnie aktywna w Komisji Teorii Literatury i Sztuk, referując na jej posiedzeniach swoje prace i biorąc żywy udział w dyskusjach.

Szczególne intensywnie oddała się Wanda Lipiec pracy naukowej po II wojnie światowej. W centrum jej zainteresowań badawczych znalazła się historia teatru łódzkiego, z czasem historia kultury Łodzi. Wśród sporej liczby artykułów poświęconych teatrowi łódzkiemu wybijają się na czoło trzy rozprawy: *Inszenizacja „Dziadów” Mickiewicza na scenach łódzkich w latach 1908—1910* („Prace Polonistyczne”, 1959, S. XIII), *„Wesele” i „Kłątwa” Wyspiańskiego na scenie łódzkiej w sezonie teatralnym 1908/10* (tamże, 1959, S. XVI) i *Inszenizacja „Samuela Zborowskiego” w teatrze łódzkim* (tamże, 1960, S. XVI); w pośmiertej tece pozostała rozprawa o początkach teatru stałego w Łodzi. Ale wysokim osiągnięciem naukowym Wandy Lipiec jest jej książka poświęcona związkowi z Łodzią wielkiego aktora, inscenizatora, organi-

zatora życia teatralnego i działacza społecznego pt. *Zelwerowicz i scena łódzka*, 1960. Książką tą zdobyła sobie autorka rangę zasłużonego teatrologa. Tylko w materiałach, niestety, pozostała jej następna większa praca o teatrze łódzkim od powstania stałej sceny po I wojnę światową. — Z prac Wandy Lipiec dotyczących historii kultury Łodzi warto wymienić szkic *Kultura i oświata w Łodzi w okresie międzywojennym*, ogłoszona w serii „Biblioteki Wiedzy o Łodzi”. Pozostawiła niemal ukończoną obszerną rozprawę dotyczącą historii kultury Łodzi od końcowych lat XIX wieku po I wojnę światową, rozprawę mającą wejść do monografii przygotowywanej przez Instytut Historii Uniwersytetu Łódzkiego pt. *Łódź. Dzieje miasta*.

Wiedzy swojej w zakresie teorii literatury, w szczególności genologii, dawała wyraz Wanda Lipiec przez lat kilkanaście w licznych recenzjach zamieszczonych na łamach „Zagadnień Rodzajów Literackich”. Wiernie nimi towarzyszyła rozwojowi naszego czasopisma od samego jego początku. Recenzje i sprawozdania z dzieł zagranicznych w językach angielskim, francuskim, niemieckim i rosyjskim, którymi swobodnie władała, były bezcennym jej wkładem w realizację jednej z głównych idei programu redakcyjnego. Stanowiły nie tylko informację dla badaczy polskich o osiągnięciach naukowych zagranicą, ale prowadziły do bezpośredniego kontaktu, a więc także współpracy i współdziałania, uczonych zagranicznych z polskimi pracownikami nauki. Każdy, kto wie, jak jest u nas trudno ze zdobyciem recenzentów, zwłaszcza recenzentów prac ogłoszonych w językach obcych, zrozumie głęboką wdzięczność, jaką żywiła redakcja „Zagadnień Rodzajów Literackich” dla prof. dr Wandy Lipiec, zawsze tak chętnej do współpracy i tak oddanej każdej sprawie ideowo sobie bliskiej.

Toteż żegnając dziś na zawsze Wandę Lipiec w imieniu Redakcji „Zagadnień Rodzajów Literackich” składam jej pamięci wyrazy wielkiej wdzięczności, przyjacielskiej serdeczności i głębokiej żałości.

Stefania Skwarczyńska, Łódź